

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobkyně: **H. M.**, narozena X,
bytem X,

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, IČ: 00006963,
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, (dále též jen „ČSSZ“),

v řízení o žalobě ze dne 5. 10. 2023 proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 9. 2023, č. j. X, o
invalidní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 9. 2023, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadaná rozhodnutí

1. Rozhodnutím ze dne 19. 6. 2023, č. j. X, správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobkyně o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém

pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 155/1995 Sb.), neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-město ze dne 14. 6. 2023 žalobkyně není invalidní. Dle uvedeného posudku poklesla její pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pouze o 20 %.

2. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, o nichž bylo rozhodnuto rozhodnutím žalované ze dne 21. 9. 2023, č. j. X, kterým žalovaná zamítla její námitky a potvrdila výše uvedené rozhodnutí s tím, že žalobkyně není dle nového posudku o invaliditě vypracovaného lékařem ČSSZ dne 15. 9. 2023 dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. invalidní. Šlo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který neomezuje duševní, tělesné ani smyslové schopnosti v takovém rozsahu, aby měly podstatný vliv na pokles pracovní schopnosti. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti bylo shledáno zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII (Postižení svalové a kosterní soustavy), odd. E (Dorzopatie a spondylopatie), položce 1b (Bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének s lehkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 10 – 20 %. Lékař ČSSZ zvolil na základě doložených lékařských zpráv a charakteru postižení se zohledněním dalších zdravotních postižení a nároků profese žalobkyně horní hranici vymezeného rozpětí, tj. 20 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 citované vyhlášky nemění. Nejzávažnějším zdravotním postižením, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, bylo shledáno postižení kosterní a svalové soustavy, jmenovitě se jedná o bolestivý páteřní syndrom. Ostatní onemocnění a zdravotní postižení označil lékař ČSSZ za menší klinické i posudkové závažnosti, samostatně posudkově nevýznamné, byla však zhodnocena při celkovém posouzení zdravotního stavu. Lékař ČSSZ dospěl k výsledku, že posudkový závěr lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-město (dále též jen „OSSZ“) ze dne 14. 6. 2023 lze potvrdit, neboť u žalobkyně nejde o invaliditu, jelikož nebyly shledány medicínské důvody ke změně posudkového závěru.

II.

Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 5. 10. 2023 se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalované. V žalobě žalované vytýkala nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, bez přihlédnutí k § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., a tím porušení § 39 zákona č. 155/1995 Sb., jakož i zákona č. 500/2004 Sb. a odpovídajících ustanovení prováděcí vyhlášky. Žalobkyně namítala, že posudkový lékař učinil závěr bez podrobnějšího zkoumání jejího zdravotního stavu a bez přizvání žalobkyně k jednání, což vedlo k neschopnosti učinit si odpovídající představu o jejím zdravotním stavu a postižení. Žalobkyně v tomto směru poukazovala na lékařské zprávy, z nichž plyne, že utrpěla 17. 3. 2023 onemocnění pásovým oparem na zádech a pravou nohu ji opar postihl od kolene až po prsty, a to masivně. Tímto onemocněla zánětem středového nervu po celé délce pravé nohy, přičemž jí noha ochrnula od půlky stehna až po prsty. Dále žalobkyně uváděla nutnost užívání léků a podrobování se rehabilitacím, jakož i její subjektivní pocity, bolesti a stavy spojené s prožíváním jejího onemocnění. Žalobkyně konkrétně zmínila, že nemá úplnou stabilitu a musí užívat holi, a proto není schopna nastoupit do zaměstnání. Z uvedených důvodů žalobkyně soudu navrhla, aby napadené rozhodnutí žalované zrušil.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná dne 23. 10. 2023 ve svém vyjádření k žalobě nejdříve shrnula závěry předcházejících správních řízení, které ji vedly k vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Závěrem žalovaná navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též jen „komise“ či „PK MPSV“), která je povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro účely přezkumného řízení. Závěrem žalovaná sdělila, že za současného stavu navrhuje soudu zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV.

Vyjádření žalobkyně k posudku PK MPSV ČR

5. Ve vyjádření k posudku PK MPSV ČR dne 24. 12. 2023 žalobkyně uvedla, že pokud jde o procentuální vyjádření, pak jej pro svou neodbornost není schopna ohodnotit. Dále shrnula svůj aktuální zdravotní stav a závěrem vyjádřila, že o přiznání invalidního důchodu žádala z důvodu, že na nastoupení do zaměstnání, byť lehčího či sedavého zaměření se necítí.

V.

Posouzení věci soudem

6. Řízení v projednávané věci je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).
7. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci bylo v souladu s § 51 a § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. rozhodnuto bez jednání

VI.

Rozhodnutí soudu

8. Žaloba je důvodná.
9. K námitce žalobkyně, že její zdravotní stav nebyl dostatečně posouzen a její pracovní schopnost nebyla správně hodnocena, není soud oprávněný se vyjadřovat, protože v této věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení.
10. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003–75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
11. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů [§ 77 odst. 2 s. ř. s.]. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003–54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013–20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení

správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010–63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS). V tomto směru soud dále připomíná závěry učiněné NSS v rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Ads 290/2019 – 24 „Úkolem posudkové komise MPSV, která se zabývá zdravotním stavem žadatele na popud soudu, je pouze hodnotit jeho zdravotní stav podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře žadatele a lékařů odborných, u nichž se žadatel léčí. Přítomnost žadatele o důchod na jednání posudkové komise by byla nezbytná pouze v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jeho zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti a komise k tomu od něj potřebovala podrobnější informace, nebo existují-li rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály.“

12. Z těchto důvodů si soud vyžádal, aby Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR – pracoviště v Plzni vypracovala posudek, který byl vypracován po jednání konaném dne 13. 12. 2023 za účasti odborných lékařů z oboru neurologie, jemuž žalobkyně nebyla přítomna. Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že k datu vydání napadeného rozhodnutí, tedy ke dni 21. 9. 2023 byla žalobkyně invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., šlo o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. Šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %, nedosahoval však více než 49 %, (lhůta KLP) trvale, vznik ke dni 9. 5. 2023 – neurologickým vyšetřením. Posudková komise MPSV uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je herpes zoster kořene L5 s paresou, chronický vertebrogenní algický syndrom krční a bederní páteře. Rozdílně od OSSZ i ČSSZ konstatovala komise, že u žalobkyně se jedná o středně těžké funkční postižení, závažnou poruchu motorických funkcí, podstatné omezení pohyblivosti jedné končetiny nebo její části nebo lehké postižení funkce dvou končetin, s omezením některých denních aktivit. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 40 % dle kapitoly VI., položky 9, písmene b), přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Na horní hranici taxace hodnoceno i s ohledem na povolání (posuzována jako prodavačka). Z doložených lékařských nálezů nebylo možno u ostatních onemocnění žalobkyně prokázat takové závažné funkční postižení, aby byla splněna podmínka pro aplikaci § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., nebyl ani důvod pro použití § 4 odst. 1 citované vyhlášky, a proto i celková míra poklesu pracovní schopnosti dle závěrů komise činí 40 %. Komise dále vyhodnotila, že žalobkyně pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav není schopna práce fyzicky těžké s manipulací s těžkými břemeny, práce ve vynucené poloze, v nepříznivých klimatických podmínkách. Žalobkyně je schopna lehčí práce s možností změny polohy sed, stoj, v příznivém klimatu. Schopna práce je s dodržením obecných pracovních kontraindikací dle posudku PK MPSV. K datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí byla žalobkyně komisí shledána invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Šlo o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Datum vzniku byl stanoven dnem 9. 5. 2023 neurologickým vyšetřením. Platnost posudku pak byla stanovena trvale vzhledem k charakteru postižení a věku žalobkyně.
13. Podle § 39 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a jestliže poklesla o nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

14. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. V této věci podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti nebyly PK MPSV shledány.
15. Podle § 38 písm. a) zákona 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
16. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalované, jímž byly zamítnuty její námitky proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 19. 6. 2023, č. j. R-19.6.2023-421/X, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Uvedeným rozhodnutím byla žádost žalobkyně o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek dle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., zamítnuta, neboť pokles pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl pouze 20 %. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 13. 12. 2023 má soud za prokázané, že žalobkyně byla invalidní pro invaliditu prvního stupně neurologickým vyšetřením ze dne 9. 5. 2023, tedy ke dni, jenž předcházela vydání napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu I. stupně. PK MPSV se neztotožnila s posudkovým hodnocením OSSZ Plzeň-město ani s posudkovým hodnocením námitkového řízení a konstatovala, že se u žalobkyně jedná o středně těžké funkční postižení, závažnou poruchu motorických funkcí, podstatné omezení pohyblivosti jedné končetiny nebo její části nebo lehké postižení funkce dvou končetin, přičemž některé denní aktivity jsou omezeny, přičemž míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 40 % podle kapitoly VI, položky 9b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., přičemž na horní hranici taxace bylo hodnoceno i s ohledem na povolání žalobkyně.
17. Z uvedeného vyplývá, že žaloba byla podána důvodně a soud proto, aniž ve věci nařídil jednání, žalobě v plném rozsahu vyhověl a napadené rozhodnutí a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 19. 6. 2023, č. j. X, rozsudkem zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku) pro vady řízení dle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně, neboť žalovaná si neopatřila ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle citovaného posudku PK MPSV zdravotní stav žalobkyně odpovídal prvnímu stupni invalidity již ke dni 9. 5. 2023, když míra poklesu její pracovní schopnosti činila 40 %, avšak lékařem OSSZ stejně jako i lékařem ČSSZ byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ve výši 20 %.
18. Posudek PK MPSV dle soudu splňuje požadavky úplnosti, přesvědčivosti a správnosti. Soud jej vyhodnotil jako splňující požadavky setrvalé kladené na tento typ důkazu, neboť řádně

prokazuje skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Posudek jednak splňuje formální náležitosti vyžadované § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále též jen „*vyhláška o posuzování invalidity*“) a jednak vychází ze vši dostupné zdravotnické dokumentace. V posudku byl popsán zdravotní stav a podstatná zdravotní postižení, které jsou rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, a jejich rozsah. Řádně odůvodněno bylo i zařazení zdravotního postižení podle vyhlášky o posuzování invalidity. V řízení před soudem byli účastníci seznámeni se složením posudkové komise a s obsahem posudku, přičemž jeho závěry, ať již jde o stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu či míru poklesu pracovní schopnosti odpovídající invaliditě prvního stupně nikterak nezpochybnili a na nařízení ústního jednání netrvali.

19. Stran žalobní námitky týkající se osobní neúčasti žalobkyně při posouzení jejího zdravotního stavu posudkovým lékařem soud uvádí, že právní úprava v § 8 a § 16a zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, obligatorně nezakotvuje osobní účast posuzované osoby. Soud dále odkazuje na ustanovení § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Daný pokles invalidity je tedy možné určit jen za pomoci zjišťovací lékařské prohlídky, avšak žádný právní předpis nezakotvuje povinnost takového vyšetření, které by bylo nutné provést za osobní účasti posuzované osoby, k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 65/2012–21. Tyto závěry nejsou v rozporu s požadavky judikatury, neboť daný případ se netýká odnětí jednou přiznaného invalidního důchodu, který byl pobírán po dlouhou dobu, a bez náležité kontrolní prohlídky došlo k jeho následnému odebrání na základě pochybení ze strany správního orgánu, k tomu viz rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2012, č. j. 6 Ads 97/2012–28, bod 29. Dále dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. června 2012 č. j. 6 Ads 1/2012 – 34 se Nejvyšší správní soud „*zaobíral námitkou stěžovatele, že při posuzování zdravotního stavu před OSSZ Teplice nebyl podroben zdravotní prohlídce. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na § 8 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., zákon o provádění a organizaci sociálního zabezpečení podle kterého OSSZ při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti fyzických osob pro účely invalidity vychází zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy. Obligatorní osobní vyšetření posuzované osoby posudkovým lékařem OSSZ tedy zákon nepředpokládá, jedná se pouze o možnost, již je posudkový lékař oprávněn využít podle své vlastní úvahy.*“ Přesto, že soud shledal žalobu důvodnou, a na těchto závěrech citovaná právní úprava a judikатурní závěry ničeho nemění, dovoluje si k předmětné žalobní námitce v obecné rovině konstatovat, že osobní neúčast žalobkyně při posuzování zdravotního stavu posudkovým lékařem za účelem vypracování posudku o invaliditě sama o sobě vady řízení ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. nezakládá. Nicméně žalovaná nemůže rezignovat na dostatečné posudkové zhodnocení zdravotního stavu posuzované, tedy na opatření si takových důkazů ve správním řízení, jež prokazují skutečný stav věci.
20. Po právní moci tohoto rozsudku bude žalovaná vycházet ze zjištění, že žalobkyně je dle shora uvedeného posudku PK MPSV invalidní pro invaliditu prvního stupně, a to od 9. 5. 2023, o čemž vydá rozhodnutí, jež bude mimo jiné obsahovat i datum vzniku invalidity. Vydáním nového rozhodnutí bude realizován i tento rozsudek, když rozhodnutí o přiznání invalidity od uvedeného data by byla vydala žalovaná v případě zjištění již na základě posouzení zdravotního stavu žalobkyně v rámci řízení správního orgánu prvního stupně či v

řízení o námitkách. Právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s. ř. s.

VII.

Náklady řízení

21. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., kdy by na náhradu nákladů řízení měla právo žalobkyně, jež měla ve věci plný úspěch. Žalobkyni, která ve sporu nebyla právně zastoupena, však žádné náklady řízení nevznikly, ani nepožadovala jakoukoli jejich náhradu, proto nebyla náhrada nákladů žádnému z účastníků řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 26. února 2024

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně